

Mrliški pregled

Peter Kadiš

Moravske Toplice, 12.-13. 9. 2014

Zakon o zdravstveni dejavnosti

(61. člen, odst. 1)

“Za vsako umrlo osebo je potrebno ugotoviti čas in vzrok smrti, kar lahko opravi le za to pooblaščen zdravnik”

Pravna podlaga

- ◆ Pravilnik o pogojih in načinu opravljanja mrliško pregledne službe (1. 1993)
- ◆ Strokovna navodila za opravljanje mrliškega pregleda (1. 1993)

Zagotavljanje MPS

- ◆ Občinski organ pristojen za zdravstvo
 - poimenska določitev mrliških preglednikov in namestnikov
 - višina denarnega povračila
 - območje opravljanja MP
 - zagotavlja sredstva za obdukcije in transport
- ◆ Izvajalci
 - posebej pooblaščen in usposobljeni zdravniki – mrliški pregledniki (dejansko: zdravniki splošne (družinske) medicine)

Namen MPS

◆ Zdravstveni

- potrditev smrti
- vodenje zdravstvene statistike o umrljivosti in vzrokih umrljivosti

◆ Pravni

- prenehanje pravne sposobnosti posameznika
- odkrivanje kaznivih dejanj

Naloge MPS

- ◆ ugotavljanje nastopa smrti (mrtvorojenosti)
- ◆ ugotavljanje vzroka smrti
- ◆ ugotavljanje načina smrti
- ◆ ugotavljanje časa smrti
- ◆ potrditev identitete umrlega
- ◆ prijavljanje smrti zaradi nalezljivih bolezni
- ◆ prijavljanje nasilnih smrti organom pregona in pomoč pri odkrivanju kaznivih dejanj
- ◆ izdajanje ustrezne dokumentacije

Čas opravljanja MP

- ◆ obveščanje mrliškega preglednika o smrti najkasneje v 12 urah
- ◆ mrliški pregled:
 - najkasneje v 24 urah
 - najkasneje v 12 urah: gosto naseljena področja, specifične klimatske razmere
 - najkasneje 4 urah: nenadna ali nasilna smrt

NMP vedno prednost pred mrliškim pregledom !

Kraj opravljanja MP

- ◆ praviloma na kraju smrti
- ◆ izjemoma: v stanovanju pokojnika, mrliški vežici (posebne okoliščine)
- ◆ prepoved premikanja iz prvotne lege v primeru suma nasilne smrti
- ◆ prepoved dajanja trupla na mrtvaški oder, prevoza, upepelitve ali pokopa pred MP

Ugotavljanje nastopa smrti

◆ Znaki smrti

- prenehanje delovanja srca in krvnega obtoka (EKG zapis)
- prenehanje dihanja
- prenehanje živčne vzdražnosti

◆ Mrliške spremembe

- zgodnje (bledica, izsušitev, ohladitev, lise, okorelost)
- kasne (gnitje, trohnenje, maceracija)
- sekundarne (razjede po živalih, učinki vode, učinki ognja)

Ugotavljanje vzroka smrti

- ◆ osnovni vzrok smrti – tč. c)
 - ◆ (prehodni vzrok smrti) – tč. b)
 - ◆ neposredni vzrok smrti – tč. a)
-
- ◆ **Primer:**
 - a) Gastrointestinalna krvavitev
 - b) Portalna hipertenzija
 - c) Jetrna ciroza

Ugotavljanje načina smrti

◆ Naravna smrt

- nenadna (nepričakovana)
- pričakovana

◆ Nasilna smrt

- uboj
- samomor
- nezgoda

Ugotavljanje časa smrti

- ◆ očividci
- ◆ razvitost mrliških sprememb (ohladitev, mrliške lise, mrliška okorelost)
- ◆ temperatura jedra trupla (pod jetri, rektalno)
- ◆ laboratorijske preiskave
- ◆ druge okoliščine

Zapis: - datum, ura, minuta

- interval (datum, ura, minuta)

izgled trupla

čas od smrti

toplo in ohlapno

manj kot 3 ure

toplo in okorelo

od 3 do 8 ur

hladno in okorelo

od 8 do 36 ur

hladno in ohlapno

nad 36 ur

Potrditev identitete umrlega

- ◆ svojci, priče
 - ◆ osebni dokumenti
 - ◆ osebne značilnosti in posebnosti na truplu
 - ◆ postopki identifikacije (sodna medicina, policija)
-
- ◆ Neznana trupla: obveščanje policije

Prijavljanje smrti zaradi nalezljivih bolezni

- ◆ Pristojni ZZV
- ◆ Zdravstvena inšpekcija

- ◆ Sum nalezljive bolezni
 - vročina, izpuščaj, bruhanje, driska, dušenje, krči
 - v kratkem času več oseb na istem območju
 - stik z živalmi

- ◆ Obvezna sanitarna obdukcija!

Prijavljanje nasilnih smrti

- ◆ prekiniti mrliški pregled in obvestiti policijo
- ◆ zavarovanje kraja najdbe trupla
- ◆ pomoč organom pregona (vzrok smrti, poškodbe, čas smrti, posebnosti, sledovi)

Sum nasilne smrti

- ◆ nenadna smrt povsem zdrave osebe
- ◆ poškodbe na truplu
- ◆ nenavadna vsebina v telesnih odprtinah ali izcedek
- ◆ odtisi na vratu
- ◆ nenavadno obarvane mrliške lise
- ◆ sumljiva bolezenska slika
- ◆ nenavaden kraj ali položaj trupla
- ◆ neznano truplo ali deli trupla
- ◆ prikrit porod z mrtvim plodom (novorojencem)
- ◆ smrt med nestrokovnim zdravljenjem
- ◆ sumljive okoliščine, govorice

Dokumentacija o mrliškem pregledu

- ◆ Zdravniško poročilo o smrti in vzroku smrti (zdravstvena statistika, obducent, kontrolni mrliški pregled pred upepelitvijo)
- ◆ Prijava smrti (matični urad, prevoznik)
- ◆ zapisnik o mrliškem pregledu
- ◆ evidenca mrliških pregledov
- ◆ naročilnica za sanitarno obdukcijo

STATISTIČNI URAD REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakon o državni statistiki, (Uradni list RS, št. 45/95 in št. 9/01)

Letni program statističnih raziskovanj (Uradni list RS, št. 130/06)

INŠTITUT ZA VAROVANJE ZDRAVJA REPUBLIKE SLOVENIJE

Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva, (Uradni list RS, št. 65/00)

Zaporedna številka _____

ZDRAVNIŠKO POTRDILO O SMRTI IN POROČILO O VZROKU SMRTI

Priimek in ime umrle osebe		Spol	moški	1
			ženski	2
Datum smrti	Kraj smrti (naselje, občina)	Ura smrti		
Datum rojstva	Kraj rojstva (naselje, občina)			
Stalno prebivališče (naselje, občina)				
VZROK SMRTI - pri nasilnih smrtih tudi zunanji vzrok		Čas trajanja bolezni		
I.				
a) Bolezen ali stanje, oz. narava poškodbe, ki je neposredno povzročila smrt	a)		_ _ _ _	
b) Bolezen ali stanje, ki je povzročilo ali dovedlo do neposrednega vzroka smrti navedenega pod a)	b)		_ _ _ _	
c) Osnovna bolezen, ki je vplivala na bolezen pod I. a in b ali neposredno povzročala smrt	c)		_ _ _ _	
II.		(Osnovni inicialni vzrok)		
Druge bolezni ali stanja, ki so lahko vplivala na bolezni ali stanja pod I. a), b), c).			V-Y	_ _ _ _
				_ _ _ _
Pri nasilnih smrtih (smrtne nesreče, usmrtitve, samomori) mora biti pod a), b), c) vpisana vrsta poškodbe in zunanji vzrok smrti ter				
a) vrsta nasilne smrti (smrtna nesreča=1, samomor=2, uboj, detomor=3)				_
b) kraj smrtne nesreče (šifrant je na hrbtni strani obrazca)				_
c) nesreča je bila (šifrant je na hrbtni strani obrazca)				_
PODATKI ZA UMRLE DOJENČKE				
Število plodov: enojček=1, dvojček=2, trojček=3, četvorček=4, neznano=9				_
Porodna teža: do 500 g=1, 501-1000 g=2, 1001-1500 g=3, 1501-2000 g=4, 2001-2500 g=5, nad 2500 g=6, neznano=9				_
PODATKE O VZROKU SMRTI JE DAL:				
zdravnik, ki je umrlo osebo zdravil=1, obducent=2, mrliški oglednik-zdravnik=3				_
OBDUKCIJA OPRAVLJENA: da=1, ne=2 (izvid je na hrbtni strani)				_

Podpis zdravnika _____

Izvid obdukcije

KRAJ SMRTNE NESREČE

ni smrtna nesreča = 00
tovarna = 11, rudnik = 12
gradbišče = 13, delavnica = 14
cesta = 20, žel. proga = 21
letalo = 22
polje, gozd, planina = 30
reka, jezero, morje = 31
kmečko gospodarstvo = 41
stanovanje, zgradba = 42
drug kraj = 51, neznano = 99

NESREČA JE BILA

- ni smrtna nesreča = 00
- na delu = 10
- na poti na delo oz. z dela = 20
- pri delu v gospodinjstvu = 30
- v prostem času = 40
- neznano = 99

UPRAVNA ENOTA

ŠIFRA HRAMBE
(izpolni matičar)

DATUM VPISA

PRIJAVITELJ

NASLOV PRIJAVITELJA

ŠTEVILKA

DATUM

PRIJAVA SMRTI

PRIIMEK

IME

DATUM SMRTI

URA SMRTI

KRAJ SMRTI (občina, naselje, ulica, hišna številka)

EMŠO (oziroma datum rojstva, če ta ni določena)

KRAJ ROJSTVA (če je kraj rojstva v tujini, tudi država)

ZADNJE STALNO PREBIVALIŠČE

Podatki o zakoncu (če so znani):

PRIIMEK

IME

EMŠO (oziroma datum rojstva, če ta ni določena)

KRAJ ROJSTVA (če je kraj rojstva v tujini, tudi država)

Podpis prijavitelja

M.P.

PRILOGA:
- potrdilo o smrti

Zapisnik o mrliškem pregledu

- ◆ osebni podatki umrlega
- ◆ kraj in čas smrti
- ◆ priimek in ime osebe, ki je podala podatke o zdravljenju in bolezni umrlega, umiranju in načinu smrti
- ◆ čas obvestila za mrliški pregled
- ◆ kraj in čas mrliškega pregleda
- ◆ podatki o okoliščinah smrti in bolezenskem stanju (osebni zdravnik!)
- ◆ ugotovitve na truplu
 - oblačila
 - mrliške spremembe
 - poškodbe, znaki nasilja
 - osebni predmeti
- ◆ opravljeni posegi na truplu
- ◆ vzrok smrti (diagnoza)
- ◆ odredbe mrliškega preglednika (pokop, obdukcija, obveščanje)
- ◆ podpis in žig zdravnika mrliškega preglednika

Dolžnosti mrliškega preglednika

- ◆ potrditev smrti (oživljanje)
- ◆ zbiranje podatkov o smrti, umiranju, bolezenskem stanju
- ◆ pregled razpoložljive zdravstvene dokumentacije
- ◆ natančen pregled celotnega trupla (oblečeno, golo, telesne odprtine)
- ◆ obveščanje organov pregona
- ◆ meritev temperature jedra trupla (termometer!)
- ◆ odvzem telesnih tekočin s trupla
- ◆ izdaja dokumentacije
- ◆ odreditev sanitarne obdukcije

Sanitarna obdukcija

1. neznan vzrok smrti
2. sum nalezljive bolezni
3. zahteva lečečega zdravnika
4. zahteva preiskovalnega sodnika
5. želja ožjih svojcev umrlega (zakonec, starši, odrasli otroci)

Plačnik stroškov:

- občinski organ pristojen za zdravstvo (občina stalnega bivališča, izjemoma občina najdbe trupla) – tč. 1.-4.
- sodišče – kaznivo dejanje
- svojci – tč. 5

Odvzem telesnih tekočin iz trupla

- ◆ Vzorec krvi

- stegenska vena – incizija

- ◆ Vzorec urina

- suprapubična punkcija

Ustrezno zavarovanje in označitev vzorcev,
izročitev policiji!

HVALA ZA VAŠO
POZORNOST